

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 12/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utsökningslagen och vissa lagar som har samband med den

Till lagutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 december 2001 en proposition med förslag till lag om ändring av utsökningslagen och vissa lagar som har samband med den (RP 216/2001 rd) till lagutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet skall lämna utlåtande om den till lagutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Tuula Linna och lagstiftningsråd Tatu Leppänen, justitieministeriet
- professor Erkki Havansi
- professor Mikael Hidén
- professor Olli Mäenpää
- professor Kaarlo Tuori
- professor Veli-Pekka Viljanen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i utsökningslagen i bestämmelserna om domar och andra utsökningsgrunder samt om förfarandet vid utsökning. Syftet är att göra utsökningsförfarandet mera klientcentrerat och flexibelt. För att sökanden skall ha fler alternativ föreslås en särskild form av begränsad utsökning. I propositionen ingår bestämmelser om tidsfrister för verkställigheten av en betalningsförpliktelse för en fysisk person. Tidsfristerna föreslås bli tillämplade retroaktivt högst 10 år innan lagen träder i kraft. I lagen föreslås också bestämmelser om eftersökande av egendom som tillhör gäldenären. Propositionen har samband med ett nytt informationssystem för utsökningen och innehåller bestämmelser om ett riksomfattande utsökningsregister.

I propositionen ingår dessutom förslag till lagar om ändring av lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg, förordningen om preskription i fordringsmål och om offentlig stämning på borgenärer, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, lagen om utsökningsavgifter, lagen om borgen och tredjemanspant, lagen om avbetalningsköp, rättgångsbalken, lagen om skiljeförfarande, lagen om företagssanering, lagen om skuldsanering för privatpersoner och konkursstadgan.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2003, alltså samtidigt som det nya datasystemet tas i bruk.

I motiveringen till lagstiftningsordningen bedöms förslagen till tidsfrister för verkställigheten med tanke på egendomsskyddet och förslagen om att utsträcka utsökningsåtgärder till gäl-

denärens bostad med tanke på hemfridskyddet. Regeringen menar att de föreslagna lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Men på grund av vissa aspekter på de grundläggande fri-

och rättigheterna har regeringen ansett det motiverat med ett utlåtande från grundlagsutskottet i saken i samband med behandlingen i riksdagen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Tidsfristerna för verkställigheten

I 2 kap. 24 och 25 § i förslaget till utsökningslag ingår bestämmelser om tidsfrister för verkställigheten av en betalningsskyldighet som förelagts en fysisk person. Utsökningsgrunden föreslås vara verkställbar i 15 års tid. Men tidsfristen är 20 år om även borgenären är en fysisk person eller om en ersättningsfordran grundar sig på ett brott som skall anses allvarligt. Motsvarande bestämmelse gäller också konkurs enligt det 12:e lagförslaget. Bestämmelsen inskränker borgenärens rätt att fullfölja sina rättigheter av förmögenhetsvärde vid utsökning och konkurs. Därför bör förslagen bedömas med hänsyn till det egendomsskydd som 15 § 1 mom. i grundlagen garanterar alla.

Enligt hävdvunnen uppfattning kan verkställighetsrättsliga bestämmelser av detta slag i regel sättas i kraft genom vanlig lag också när de gäller egendomsskyddet (GrUU 9/1998 rd). Tidsfristerna är tillräckligt långa med tanke på bestämmelsernas proportionalitet och därmed är bestämmelserna inte oskäligen ur borgenärens synvinkel.

I 3 mom. i lagens ikraftträdelsebestämmelse sägs att bestämmelserna om tidsfristerna för verkställigheten tillämpas också på utsökningsgrunder som givits innan lagen träder i kraft och på utsökningsärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft, men de föreslagna tidsfristerna kan verka högst 10 år retroaktivt innan lagen träder i kraft. En sammanslutning som borgenär har således minst 5 år på sig att driva in en fordring genom utsökning efter det att lagen har trätt i kraft och en fysisk person har minst 10 år på sig att driva in en fordring och en ersättningsford-

ring. Bestämmelserna gäller alltså också konkurs.

Bestämmelserna avser att förhindra en livslång eller oskäligt utdragen utsökning och därmed att hjälpa upp situationen främst för fysiska personer som på grund av lågkonjunkturen i början av 1990-talet blivit djupt skuldsatta och som varken genom skuldreglering eller på annat sätt får sin stora skuld under kontroll eller sitt skuldproblem löst. Åtgärder för att förhindra djup skuldsättning och för att minska olägenheterna med den är med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna godtagbara grunder för att inskränka egendomsskyddet (se också GrUU 5/2002 rd, s. 2/II). Förslaget är motiverat också därför att en livslång eller oskäligt utdragen utsökning i väsentlig grad kan hindra den som är föremål för utsökningen att leva ett människovärdigt liv.

Med hänsyn till proportionaliteten i en bestämmelse som ingriper i en grundläggande rättighet är det betydelsefullt att de tidsfrister som skall möjliggöra verkställighet i minst 5 eller 10 år är tillräckligt långa i övergångsfasen för att garantera en effektiv utsökning. Tidsfristerna gäller bara betalningsskyldigheter för fysiska personer. Borgenärens faktiska förväntningar om avkastning i samband med dem minskar ju längre utsökningen drar ut på tiden. Det betyder att tidsfristerna för verkställigheten inte försvagar borgenärens faktiska situation i nämnvärd grad. Det spelar också en viss roll att propositionen innehåller ett flertal förslag till ett effektivare utsökningsförfarande. De föreslagna bestämmelserna är skäligen med tanke på borgenären.

Tidsfristen för verkställighet är betydelsefull också med hänsyn till borgenärens rättssäkerhet. I 21 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs att var och en har rätt att få sin sak behandlad av en

domstol och att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol. För att rättssäkerheten skall förverkligas i praktiken är det viktigt att domstolens beslut till exempel om fastställande av en rättighet kan verkställas på åtgärd av det allmänna. Av samma skäl som ovan betyder de föreslagna bestämmelserna ändå inte oskäligen inskränkningar i verkställigheten med tanke på borgenärens rättssäkerhet.

Bestämmelserna om tidsfrister för verkställigheten eller retroaktiv verkställighet påverkar inte lagförslagets behandlingsordning. — Men utskottet föreslår att man överväger om inte bestämmelserna bör utesluta sådana gäldenärer som av grundad anledning kan misstänkas ha dolt egendom eller annars ha handlat i strid med lagen till skada för borgenärerna.

Verkställighetsåtgärder i bostad

Enligt 3 kap. 22 § 1 mom. i förslaget till utsökningslag kan utsökningsförrättningen utan medgivande av svaranden eller en utomstående hållas i dennes bostad i enlighet med vad som bestäms i 49 och 51 §, liksom också en annan förrättning, om det är nödvändigt för verkställigheten. Egendom som behövs för utsökningen får med stöd av 49 § 2 mom. eftersökas i gäldenärens bostad, om det finns skäl att anta att där finns utmättningsbar egendom och utmättningsmannen inte känner tillräckligt med annan egendom som ostridigt tillhör gäldenären. Egendom kan eftersökas i en utomståendes bostad, om det finns grundad anledning att anta att det i hans bostad finns egendom som tillhör gäldenären. Enligt 51 § får inom ramen för hemfriden också utredningsmaterial som behövs i ett utsökningsärende eftersökas. Med stöd av 3 kap. 82 § i utsökningslagen har utmättningsmannen rätt att öppna eller låta öppna lås och dörrar och använda andra motsvarande maktmedel i den mån de med hänsyn till omständigheterna kan anses motiverade.

Vars och ens hemfrid är tryggad enligt 10 § 1 mom. i grundlagen. Enligt samma paragrafs 3 mom. kan det genom lag bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvän-

diga för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna tryggas eller för att brott skall kunna utredas. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis ansett att en åtgärd som ingriper i hemfriden kan godkännas "för att brott skall kunna utredas" om åtgärden i bestämmelsen kopplas till att det finns en konkret och specificerad anledning att misstänka att brott mot lagen har begåtts eller kommer att begås (GrUU 12/2001 rd, s. 3/II).

Vid utsökning är det av hävd fråga om verkställighet, i sista hand med tvång, av en lagbaserad skyldighet som fastställts i en dom eller någon annan utsökningsgrund. Inte minst utsökning för att verkställa en privaträttslig fordring bidrar till att trygga borgenärens egendoms-skydd. Det är nödvändigt också med tanke på borgenärens rättssäkerhet att t.ex. en dom inte blir utan faktisk effekt, utan att den är effektivt verkställbar av det allmänna. Därmed är verkställighetsåtgärder som gör intrång i hemfriden acceptabla i syfte att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna.

Vid utmätning av offentligt rättsliga penningfordringar är det likaså fråga om verkställighet av lagbaserade skyldigheter. Det gäller vanligen prestationer till staten eller något annat offentligt samfund i dess egenskap av skattetagare. I praktiken är det besvärligt att skilja åt utsökningsåtgärder enligt de rättsliga grunderna, speciellt när det gäller fordringar som skall drivas in hos en och samma gäldenär. I en rättsstat är det inte motiverat att vidta olika åtgärder mot gäldenärerna beroende på fordringarnas i och för sig slumpmässiga rättsliga karaktär. Dessutom kan behovet av verkställighetsåtgärder som gör intrång i hemfriden ha samband med att det finns anledning att misstänka att gäldenären i strid med 3 kap. 52 § i den föreslagna lagen lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sin egendom eller med att det finns anledning att misstänka att gäldenären döljer egendom på ett straffbart sätt till skada för borgenärerna.

Av dessa orsaker och med hänsyn till utsöknings speciella karaktär som sistahandsförfarande för att verkställa lagbaserade skyldigheter menar utskottet att det är acceptabelt med tanke

på 10 § 3 mom. i grundlagen att utredningsåtgärder får göra intrång också i hemfriden för att ofrentliggrättsliga fordringar skall kunna drivas in. Men det är viktigt att bestämmelserna förutsätter en viss grad av klandervärd beteende hos gäldenären för att verkställighetsåtgärder i bostaden skall kunna vidtas.

De föreslagna bestämmelserna om eftersökning i bostad gäller enligt 3 kap. 49 § 2 mom. också en utomstående, om det finns grundad anledning att anta att det i hans bostad finns egendom som tillhör gäldenären. Den utomstående skall dock i första hand ges tillfälle att överlämna sådan egendom. På grund av det vidlyftiga begreppet utomstående är den föreslagna befohgenheten olämpligt omfattande. Den lösa formuleringen i bestämmelsen om förutsättningarna för eftersökning begränsar inte heller tillräckligt noggrant eftersökningen till situationer som är nödvändiga med tanke på verkställigheten. För att lagförslaget på denna punkt skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning måste bestämmelsen om villkoren för eftersökning i en utomståendes bostad preciseras med att eftersökning är ett exceptionellt förfarande för att bestämmelsen skall uppfylla kravet på proportionalitet.

I 3 kap. 51 § sägs att vad som föreskrivs i 49 § om eftersökning i bostad också gäller eftersökande av utredningsmaterial som behövs i ett utredningsärende. På denna punkt motsvarar förslaget inte de krav på exakthet och noggrannhet som ställs på en lag som inskränker skyddet för hemfriden. Därmed blir också kraven på åtgärdernas proportionalitet bristfälligt uppfyllda. Problemen med bestämmelsen har åtminstone delvis med hänvisningstekniken i förslaget att skaffa. För att lagförslaget i dessa delar skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning bör bestämmelserna i 3 kap. 51 § om eftersökning av utredningsmaterial i bostad preciseras. I lagen bör det föreskrivas tillräckligt utförligt om villkoren för eftersökning och om åtgärdens subsidiära karaktär t.ex. så att eftersökning företas i bostaden bara om det på grund av att de uppgifter som gäldenären lämnat eller någon annan tillgänglig utredning är bristfälliga och om efter-

sökningen är nödvändig för att utreda förekomsten av utmätningsbar egendom.

Problematisk i sin öppenhet är också bestämmelsen i 3 kap. 22 § 1 mom. om att hålla "en annan förrättning" i bostaden. Enligt förslaget är det enda villkoret att det är nödvändigt för verkställigheten att förrättningen hålls i bostaden. Som exempel på andra förrättningar nämner propositionen vräkning och utredning. Enligt propositionens motivering är en utredning i bostaden exceptionell och kräver normalt att gäldenären har hållit sig undan och att det är fråga om ett stort intresse. Villkor av detta slag som har med gäldenärens klandervärda beteende att göra och inskränkningarna i åtgärden med hänvisning till att den är exceptionell framgår inte av de föreslagna bestämmelserna. Lagförslaget måste absolut preciseras för att det skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Av lagen måste framgå vilka andra förrättningar som kan hållas i en bostad. Det måste också finnas tillräckligt exakta bestämmelser om villkoren för och begränsningarna i förrättningar i bostäder.

I 3 kap. 82 § i förslaget till utredningslag ingår bestämmelser om den rätt som utmätningsmannen av hävd har haft att tillgripa maktmedel för verkställigheten. I förslaget inskränks rätten till att öppna lås och dörrar och att använda andra motsvarande maktmedel. Bestämmelsens formulering om andra motsvarande maktmedel skall tolkas snävt dvs. så att rätten gäller föremål. Vid allvarigare användning av maktmedel bör utmätningsmannen be polisen om handräddning. Tolkad på detta sätt inverkar bestämmelsen om användning av maktmedel inte på förslagets behandlingsordning.

Skyddet för den personliga integriteten

Med stöd av 3 kap. 50 § i förslaget till utredningslag får utmätningsmannen ta om hand egendom av mer än obetydligt värde som gäldenären bär på sig eller i sina kläder och då, med begränsningarna i 83 §, använda sådana maktmedel som behövs för att bryta eventuellt motstånd. Förslaget är betydelsefullt med tanke på 7 § i grundlagen som garanterar vars och ens per-

sonliga integritet. Där sägs att den personliga integriteten inte får kränkas godtyckligt eller utan laglig grund.

I lagförslaget anges som villkor för kroppsvi-sitation att gäldenären inte har hörsammat ut-mätningmannens uppmaning att överlämna egendom av mer än obetydligt värde och att ut-mätningmannen vet eller har grundad anled-ning att anta att gäldenären bär sådan egendom på sig eller i sina kläder och att utmätningman-nen inte känner till tillräckligt med annan egen-dom som ostridigt tillhör gäldenären. Egendo-men bör tas om hand utan att det kränker gälde-närens personliga integritet. Av 7 § i grundlagen och förbudet att kränka den personliga integrite-ten följer att utmätningmannens befogenhet bara sträcker sig så långt som till gäldenärens yt-terkläder och föremål som han synligt bär på sig. Tillämpad på detta sätt inskränker befogenhets-bestämmelsen i tillräcklig grad också utmät-ningmannens rätt att självständigt använda maktmedel. Den föreslagna bestämmelsen in-verkar inte på behandlingsordningen.

Andra omständigheter

Skyddet för personuppgifter. Bestämmelserna om utsökingsregistret i 1 kap. 24—35 § är vik-tiga med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen. Där sägs att närmare bestämmelser om skydd för per-sonuppgifter utfärdas genom lag. Utskottet har i sin praxis ansett det viktigt att reglera registre-ringens syfte, innehållet i de registrerade person-uppgifterna, tillåtna användningsändamål, möj-ligheterna att lämna ut uppgifterna och beva-ringstiden för dem samt den registrerades rätts-skydd och hur omfattande och detaljerad regle-ringen av dem skall vara på lagnivå (se GrUU 25/1998 rd, s. 2/II). Kravet på bestämmelser i lag gäller också möjligheten att överlåta uppgifter via en teknisk anslutning.

I 1 kap. 35 § i utsökingslagen föreslås bli fö-reskrivet att justitieministeriet kan besluta om inrättande av en teknisk anslutning och om ut-lämnande av uppgifter ur utsökingsregistret med hjälp av den, om den som tar emot uppgif-terna enligt lag har rätt att av utsökingsmyndig-heterna få uppgifter i elektronisk form. Av per-

sonuppgiftslagen följer att justitieministeriet i sådana situationer skall vidta behövliga åtgärder för att skydda personuppgifter mot olaglig hantering. Men utskottet menar att det är viktigt att bestämmelsen kompletteras med att den som begär uppgifter, innan en teknisk anslutning öppnas, skall lägga fram en utredning om behö-rikt skydd för uppgifterna.

I sista meningen i 3 kap. 64 § hänvisas till möjligheten att lämna utmätningmannen upp-gifter via en teknisk anslutning. Utskottet under-stryker att utmätningmannen kan få uppgifter på detta sätt bara om det har föreskrivits i lag om rätt för utmätningmannen att få eller för den som lämnar ut uppgifter att lämna uppgifter via en teknisk anslutning. Formuleringen i paragra-fens första mening ("... om han anser ...") bör ses över så att den avser en bedömning på objektiva grunder.

Näringsfriheten. I 1 kap. 22 § i utsökingslagen föreslås bli föreskrivet om begränsningar i en ut-mätningmans eller en underordnad tjänstemans näringsverksamhet. Förslaget är betydelsefullt med tanke på de rättigheter som tryggas i 18 § 1 mom. i grundlagen. Begränsningarna gäller pri-vat indrivning av fordringar. De gäller personer som på grund av sin tjänst utför uppgifter som innebär utövande av offentlig makt och för vilka det av denna orsak kan uppstå konfliktsituatio-ner i förhållande till den privata indrivningsåt-gärden (se GrUU 28/2001 rd, s. 7/I). De före-slagna begränsningarna grundar sig på godtag-bara skäl och är inte osakligt stränga. Dessutom är bestämmelserna tillräckligt exakta. De inver-kar inte på lagförslagets behandlingsordning.

Rättskyddet. Ändring i utmätningmannens be-slut om vitesföreläggande får enligt föreslagna 3 kap. 77 § inte sökas genom besvär. Men vitesfö-reläggande är ett sådant beslut om den enskildes rättigheter och skyldigheter enligt 21 § 1 mom. i grundlagen som han bör få behandlat vid dom-stol eller något annat oavhängigt rättskipnings-organ (se GrUU 5/1997 rd, s. 6/II). Besvärsför-budet måste strykas för att lagförslaget skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Ett beslut med anledning av en invändning eller ett yrkande som utmätningsmannen ger i förväg får inte överklagas separat enligt 3 kap. 30 § 1 mom. Beslutet kan överklagas när utmätningsmannen har gett sitt egentliga utmätningsbeslut. Ett beslut som ges i förväg t.ex. om en invändning som rör äganderättsförhållandet till någon egendom kan dock i vissa fall — som när förberedelserna för ett utmätningsbeslut drar ut på tiden — inverka på den enskildes rättigheter och skyldigheter på ett sätt som kräver direkt rättskydd. Sett ur konstitutionell synvinkel vore det klaraste att stryka besvär begränsningen i lagförslaget.

Kraven på en rättvis rättegång och god förvaltning. Grundlagens 21 § 2 mom. förutsätter att garantierna för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag. I bestämmelsen räknas de viktigaste områdena för dessa garantier upp, dvs. offentlighet vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring. Förteckningen avser inte att vara uttömmande. Till exempel rätten att få rättslig hjälp ingår i garantierna. Om detaljerna kring garantierna för en rättvis rättegång och god förvaltning och om eventuella begränsningar och avvikelser från dem kan föreskrivas i lag. Å andra sidan får ingens rättskydd äventyras genom lagstiftning (se RP 309/1993 rd). Samma principer gäller också utsökning.

Utmättningsmannen skall enligt föreslagna 3 kap. 32 § ge parterna eller utomstående tillfälle att bli hörda, om ärendet bedöms vara av stor betydelse för dem och hinder för hörande inte finns. Formuleringen av rätten att bli hörd bör förstärkas genom att ordet "stor", som i onödan höjer gränsen för skyldigheten att höra behöriga personer, stryks i paragrafen. Bestämmelserna om hörande i samband med föreläggande och utdömande av vite bör också ses över. Utskottet anser att rätten att bli hörd inte gärna bör begränsas på grunder som avser en effektiv verkställighet, som i 3 kap. 75 § 1 mom. och 78 § 2 mom. Bestämmelserna bör formuleras så att möjligheten att bli hörd framgår av dem som en klar huvudregel.

Ett biträdes närvaro vid utsökningsutredningen kan enligt 3 kap. 60 § 1 mom. förbjudas eller villkoras, om det finns skäl att anta att biträdets närvaro kännbart försvårar verkställigheten. Det finns ingen anledning att begränsa rätten att anlita biträde utifrån myndighetens antagande. Orden "... det finns skäl att anta att ..." bör strykas i bestämmelsen.

I 3 kap. 28 § 1 mom. räknas de situationer upp där utmätningsmannen skall upprätta ett skriftligt beslut. Det är skäl att se över lydelsen också i denna bestämmelse. Det är helt korrekt att rätten att få ett motiverat beslut anges som huvudregeln som det går att avvika från bara i vissa situationer som är mindre viktiga med tanke på rättsskyddet.

Bemyndigande att utfärda förordning. Enligt 3 kap. 100 § föreskrivs att utmätningsmannen kan avstå från att driva in ett belopp som är mindre än vad som anges i förordning av statsrådet. I 4 kap. 15 § 2 mom. föreskrivs att utmätningsmannen kan ge sökanden ett hinderintyg, om han bedömer att det av gäldenärens egendom inte skulle inflyta det minimibelopp som fastställts genom förordning av statsrådet. Likaså kan det föreskrivas genom förordning av statsrådet om den utdelning som enligt 6 kap. 23 § kan lämnas oaktad om den inte inflyter till fastställt belopp.

Bemyndigandet att utfärda förordningar är öppen på ett problematiskt sätt med tanke på det som bestäms om området för lag i 80 § 1 mom. i grundlagen. Där sägs att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag skall utfärdas genom lag. Det föreslagna bemyndigandet gäller borgenärens rätt att få betalning av de medel som influtit vid utsökningen och därför är det nödvändigt att komplettera bemyndigandebestämmelserna med uttryck som ger den som utfärdar förordningar begränsad prövningsrätt t.ex. i fråga om hur små beloppen i bestämmelserna får vara.

Enligt 3 kap. 48 § 2 mom. bestäms om minimiåtgärder vid eftersökande av egendom och utredande av svarandens vistelseort genom förordning av statsrådet. Utskottet understryker att

bestämmelsen om området för lag i 80 § 1 mom. grundlagen begränsar både innehållet i bestämmelser som utfärdas direkt genom förordning och tolkningen av bemyndigandebestämmelserna (se t.ex. GrUU 47/2001 rd, s. 3/I). Genom förordning av statsrådet kan det således inte utfärdas bestämmelser om vare sig grunderna för den enskildes rättigheter och skyldigheter eller frågor som i övrigt hör till området för lag, som om utmätningssmannens befogenheter som avser enskilda personer. Om bemyndigandebestämmelsen förstås på detta sätt är den inte problematisk med tanke på grundlagen.

Utsökningslagen tillämpas också vid utskökning av en offentligrättslig fordran, om inte något annat föreskrivs i den lag som avses i det andra lagförslaget eller i förordning av statsrå-

det som utfärdats med stöd av den. Subsidiaritetsklausulen i föreslagna 2 § är missvisande, för där hänvisas till en möjlighet att genom förordning utfärda bestämmelser som avviker från utsokningslagen. Hänvisningen i paragrafen måste strykas.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men det första lagförslaget bara om utskottets konstitutionella anmärkningar mot 3 kap. 22 § 1 mom, 49 § 2 mom. 51 och 77 § blir behörigen beaktade.

Helsingfors den 10 april 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Paula Kokkonen /saml
medl. Tuija Brax /gröna
Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv
Jouko Jääskeläinen /kd
Saara Karhu /sd
Jouni Lehtimäki /saml

Johannes Leppänen /cent
Pekka Nousiainen /cent
Osmo Puhakka /cent
Pekka Ravi /saml
Markku Rossi /cent
Petri Salo /saml
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Sami Manninen.